

Aan de gemeenteraad

Registratienummer: GF13.20062

Datum collegebesluit: 17 september 2013
Agendapunt: 19

Portefeuillehouder:
De heer L. Buwalda

Behandelend ambtenaar:
De heer E. Pijlman

Onderwerp:

Verordeningen aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving

---

Voorstel:

- de verordening "Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive 2013 gemeente Heerenveen" vast te stellen;
  - de verordening "Maatregelenverordening WWB, IOAW en IOAZ 2013 gemeente Heerenveen" vast te stellen;
  - de verordening "Handhavingsverordening WWB, IOAW en IOAZ 2013 gemeente Heerenveen" vast te stellen;
  - de visie "Visie handhaving WWB, IOAW en IOAZ gemeente Heerenveen" vast te stellen.
-

Overwegingen

Algemeen

Op 1 januari 2013 is de "Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving" in werking getreden. De uitgangspunten van het Rijk hierbij zijn: *solidariteit, preventie, fraude mag niet lonen en straffen is geen doel op zich*. Voor de Wet werk en bijstand (WWB) introduceert deze wet de bestuurlijke boete bij "schending van de inlichtingenplicht" (100% van het benadelingsbedrag met een minimum van € 150 en bij recidive 150% van het benadelingsbedrag). Daarmee verdwijnt de bevoegdheid in deze situatie een maatregel op te leggen. De inlichtingenplicht houdt in, dat iedereen met een uitkering op verzoek van het college, of uit eigen beweging melding moet maken van veranderde feiten of omstandigheden, die van invloed zijn op de arbeidsinschakeling, of recht op bijstand. Voor de schending van de inlichtingenplicht is het niet meer relevant of iemand dit met opzet doet of bijvoorbeeld door onwetendheid. Hoe dan ook is er sprake van aangenomen verwijtbaarheid en moet er een boete worden opgelegd.

Bovenstaande heeft ondermeer tot gevolg, dat de gemeente verplicht is een "Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive" vast te stellen. Dit werkt door in de "Maatregelenverordening" en "Handhavingsverordening" welke zullen moeten worden aangepast. Uit de wetgeving en de drie verordeningen vloeit vervolgens ook voort, dat ons college beleidsregels moet opstellen/aanpassen.

Daarnaast hebben de ontwikkelingen impact op de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ). Voor de IOAW/IOAZ had de gemeente Heerenveen op het gebied van handhaving en maatregelen tot op heden nog niets geregeld. Daar dienen nu echter wel

voorzieningen voor te worden getroffen. Wij hebben ervoor gekozen deze met de WWB samen te voegen in een "Maatregelenverordening" en een "Handhavingsverordening".

Tot slot zijn er enkele "onderhoudswerkzaamheden" gepleegd op de bestaande verordeningen.

IAU/MAU

De impact van de wetwijziging is inhoudelijk overigens klein aangezien het slechts betrekking heeft op een handje vol gevallen, die zich tot op heden eigenlijk slechts beperken tot de WWB en door het geringe aantal cliënten in de IOAW/IOAZ, niet spelen bij de IOAW/IOAZ. Door wel alvast te werken met het opleggen van de bestuurlijke boete (de wet bepaalt, dat dit moet en daarmee zijn eventueel lagere verordeningen die daarmee in strijd zijn op dat punt feitelijk niet meer geldig) wordt uitvoering gegeven aan de wet.

Om uitvoering te geven aan de wetwijziging is overwogen een externe in te huren. In het kader van Strategische PersoneelsPlanning (SPP), het inperken van externe inhuur en de daarmee gemoeide kosten is vanaf juni j.l. intern een medewerker grotendeels vrijgemaakt deze klus op te pakken.

Een externe bedrijf (Nautus) ondersteund ons bij onze aanvragen Incidenteel Aanvullende Uitkering (IAU) en de Meerjarig Aanvullende Uitkering (MAU) in het kader van de WWB-bijdrage van het Rijk aan de gemeente. Vanuit Nautus is aangegeven, dat het in het kader van de aanvragen raadzaam is de betreffende verordeningen en het betreffende beleid in 2013 op orde te krijgen en deze het liefst met terugwerkende kracht naar 1 januari 2013 vast te laten stellen. Daarnaast is de afdeling WIMO geadviseerd zo snel mogelijk in de uitvoering vooruitlopend op de formele vaststelling alvast zoveel mogelijk conform te gaan werken (hierover zijn de betreffende WIMO medewerkers reeds geïnstrueerd). Op basis hiervan is geconcludeerd, dat de hoogste spoed geboden is.

Visie

Om te komen tot het vaststellen van de benodigde verordeningen is het belangrijk, dat er een visie is op handhaving. In aansluiting bij de uitgangspunten van het Rijk (*solidariteit, preventie, fraude mag niet lonen en straffen is geen doel op zich*) hebben wij een visie geformuleerd, die wij u bij deze voorleggen. De verordeningen, die nu voorliggen, zijn hierop reeds toegespitst. Ook de nadere door ons college vast te stellen beleidsregels zullen hierop aansluiten.

Kort en simpel gezegd gaat de visie uit van de gedachte, dat sancties moeten worden opgelegd, maar dat er ruimte moet zijn voor maatwerk om met name maatschappelijk en financieel ongewenste situaties te voorkomen. Op deze wijze is ook invulling gegeven aan de verordeningen en zullen ook de door ons college vast te stellen beleidsregels worden vormgegeven.

De visie is toegevoegd aan dit voorstel (**bijlage I**).

Verordeningen

Algemeen

De "Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving" beperkt de gemeentelijke beleidsvrijheid van de handhaving van de WWB, IOAW en IOAZ. Het gaat hierbij om het volgende:

1. Herinvoering van de bestuurlijke boete en verplichte oplegging daarvan bij "schending inlichtingenplicht";
2. Terugvordering bij schending inlichtingenplicht is een verplichting in plaats van een bevoegdheid (de gemeente Heerenveen heeft de bevoegdheid onder het bestaande regime reeds als een verplichting ingevuld in huidige beleidsregels);

3. Gemeenten mogen niet meer meewerken aan een minnelijke schuldregeling als het gaat om een "schending inlichtingenplicht" en op basis daarvan een boete is opgelegd.

Op enkele punten is er nog beleidsvrijheid, die onder andere maatwerk mogelijk maakt. Deze beleidsvrijheid dient te worden geregeld in een verordening (raad) of beleidsregels (college).

In de onderstaande verordeningen is omwille van de IAU/MAU opgenomen, dat deze met terugwerkende kracht hebben tot en met 1 januari 2013. Hierbij dient echter de kanttekening te worden geplaatst, dat de belanghebbende bij een nieuwe regel met terugwerkende kracht er niet slechter op mag worden. Hier wordt aandacht aan besteed in de betreffende verordening.

Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive 2013 gemeente Heerenveen

Deze verordening is geheel nieuw en heeft uitsluitend betrekking op herhaling van "schending inlichtingenplicht". Dus niet op de primaire schending en de daarmee samenhangende boete. De WWB verplicht de raad bij verordening bij recidive nadere regels vast te stellen ten aanzien van het al dan niet volledig verrekenen van de boete met de eerste drie maanden bijstand en daarmee de beslagvrije voet buiten werking te stellen.

De beslagvrije voet is het gedeelte van het inkomen, dat niet onder een beslag kan vallen en is bestemd voor levensonderhoud en vaste lasten. Deze beslagvrije voet is wettelijk vastgesteld en hangt af van de gezinssamenstelling.

Voor het invullen van de bevoegdheid rond de beslagvrije voet zijn de volgende overwegingen van belang:

- Er kunnen maatschappelijke problemen ontstaan als belanghebbenden door het buitenwerking stellen van de beslagvrije voet één tot drie maanden geen inkomen hebben;
- Er wordt rekening gehouden met de persoonlijke omstandigheden en gezinssituatie;
- Er is sprake van recidive en belanghebbenden zijn geïnformeerd over de consequenties van recidive.

In de voorliggende verordening is hier aandacht aan besteed. De verordening is aan dit voorstel toegevoegd (**bijlage II**).

Maatregelenverordening WWB, IOAW en IOAZ 2013 gemeente Heerenveen

Doordat de "schending inlichtingenplicht" uit de maatregelenverordening wordt gehaald en onder wordt gebracht onder bestuurlijke boete dient de maatregelenverordening te worden aangepast. Daarnaast had de gemeente Heerenveen nog niets geregeld op het gebied van IOAW/IOAZ. Wij hebben ervoor gekozen de IOAW/IOAZ samen met de WWB in één verordening onder te brengen.

Om te voorkomen, dat de maatregelenverordening en de bestuurlijke boete te ver uiteen zouden lopen, hebben we enkele aanpassingen gedaan en tot slot zijn er "onderhoudswerkzaamheden" gepleegd. De verordening (**bijlage III**) en de wijzigingen (**bijlage IV**) zijn aan dit voorstel toegevoegd.

Handhavingsverordening WWB, IOAW en IOAZ 2013 gemeente Heerenveen

De huidige verordening is uitsluitend van toepassing op de WWB. Daarnaast stond er nog een verwijzing in naar de "Wet investeren in jongeren" (WIJ). Door de wetwijzigingen rond bestuurlijke boete en aanscherping sanctiebeleid is deze verordening feitelijk geheel vernieuwd. Daarnaast zijn ook hier IOAW/IOAZ toegevoegd.

De verordening is aan dit voorstel toegevoegd (**bijlage V**).

Inspraak/Participatieraad

Uit de inspraak zijn enkele aandachtspunten naar voren gekomen. De inhoud en strekking van de visie en de verordeningen stond daarbij niet ter discussie. De aandachtspunten zijn reeds verwerkt in de verordeningen en verwoord in een aparte bijlage bij dit voorstel (**bijlage VI**).

De Participatieraad adviseert positief op de 3 verordeningen. Het advies is als bijlage aan dit voorstel toegevoegd (**bijlage VII**).

Voor wat betreft de visie, die voor de beeldvorming is meegeven, vindt de Participatieraad het overnemen van vier uitgangspunten uit de wet en deze tot visie te verheffen geen goede zaak. Zij adviseert hier nogmaals naar te kijken en de visie in een bredere context te plaatsen in samenhang met de visie op het sociale domein. Daar waar er sprake is van maatwerk vindt zij, dat dit verder moet worden verduidelijkt en uitgewerkt.

Wij blijven van mening, dat de vier uitgangspunten in de aan u voorgelegde concept-visie, namelijk *solidariteit, preventie, fraude mag niet lonen* en *straffen is geen doel op zich*, logisch en helder zijn. Het feit, dat deze voortvloeien uit een wet doet daar in onze beleving niets aan af. Daarnaast zijn deze uitgangspunten niet in strijd met de centrale visie, zoals die is vastgesteld voor het Sociale Domein. Het punt van maatwerk heeft onze aandacht. Dit zal overigens niet betekenen, dat wij in de door ons vast te stellen beleidsregels (harde) kaders aan kunnen/zullen geven ten aanzien van maatwerk, aangezien dit haaks staat op het maatwerkprincipe en kaders de gewenste ruimte in het kader van het maatschappelijk belang in de uitvoering juist zullen inperken.

In onze brief van 25 juli 2013 (**bijlage VIII**) hebben wij u reeds aangegeven hoe wij de inspraak hebben geregeld, dat wij zijn afgeweken van Inspraakverordening en de redenen hiertoe.

Beleidsregels

Uit de Handhavingsverordening en de Verordening verrekening bestuurlijke boete vloeien door ons college vast te stellen beleidsregels voort. Hierin liggen mogelijkheden tot beleidsvrijheid en maatwerk. Wij zijn voornemens alle beleidsregels in één set te regelen. Het gaat daarbij om *hoogwaardig handhaven, terugvordering, verhaal* en *bestuurlijke boete*. De beleidsregels raken ook de *invordering*.

Ook de beleidsregels dienen in het kader van de IAU/MAU in 2013 te worden vastgesteld, waarbij recht moet worden gedaan aan inspraak en Participatieraad. In onze planning worden de beleidsregels definitief vastgesteld in onze collegevergadering van 3 december 2013. Wij zullen uw raad hiervan op dat moment in kennisstellen.

Communicatie

Het onderdeel communicatie is op de inhoud een belangrijk onderdeel in het kader van sanctiebeleid. Op dit punt is de Unit Communicatie gevraagd op korte termijn een communicatieplan te schrijven.

Kanttekeningen

Financiën/Personeel

De gemeente heeft via de algemene uitkering van het gemeentefonds dusdanig minimale middelen gekregen voor de uitvoering van de wet, dat we deze feitelijk op nihil kunnen stellen.

Personele en/of financiële consequenties worden pas inzichtelijk na aanpassing van de beleidskaders en de uitvoering daarvan.

De wet heeft naar verwachting in ieder geval twee belangrijke indirecte gevolgen:

1. De wet gaat over alle SZW wetgeving. Het UWV **moet** volgens dezelfde wet de bestuurlijke boetes voor "schending inlichtingenplicht" bij recidie maximaal 5 jaar volledig verrekenen met de uitkering. Dit betekent, dat het UWV de beslagvrije voet 5 jaar buitenwerking moet stellen. De betreffende belanghebbenden zullen in de bijstand terechtkomen, aangezien dit het vangnet is. De gemeente heeft geen invloed op de instroom. Het is ook niet in te schatten hoe groot de stijging van het aantal bijstandgerechtigden hierdoor zal zijn.
2. Het uitstaande debiteurensaldo en het aantal oninbare vorderingen zal waarschijnlijk stijgen door de fors hogere boetes en de kleine afbetalingscapaciteit van de doelgroep.

Het financiële effect van de uitvoering van de wet, in termen van verandering in baten en lasten, zal in de reguliere begrotingscyclus worden gemonitord.

Vervolgproces

Na uw besluitvorming, zal bekendmaking volgens planning plaatsvinden op 23 oktober 2013. Vooruitlopend op uw besluitvorming om vaststelling in 2013 nog mogelijk te maken en inspraak en de Participatieraad de ruimte te geven die hen toekomt, zijn/worden de concept-beleidsregels in onze collegevergadering van 1 oktober behandeld. Vanaf 9 oktober worden ze voor inspraak te inzage gelegd. De Participatieraad krijgt ze zo snel mogelijk na onze vergadering voor advies toegezonden. Definitieve vaststelling staat gepland voor 3 december en bekendmaking voor 11 december. Gelijktijdig zullen wij de beleidsregels ter kennisname aan uw raad aanbieden.

Millenniumparagraaf

Niet van toepassing.

Ter inzage liggende stukken:

Het college van burgemeester en wethouders van Heerenveen,
de secretaris, de burgemeester,

de heer F.H. Perdok

de heer T.J. van der Zwan

Gemeenteraad

**Onderwerp: Verordeningen aanscherping handhaving en sanctiebeleid
SZW-wetgeving**
Registratienummer: GF13.20062

De raad van de gemeente Heerenveen;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 17 september 2013;

BESLUIT:

1. de verordening "Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive 2013 gemeente Heerenveen" vast te stellen;
2. de verordening "Maatregelenverordening WWB, IOAW en IOAZ 2013 gemeente Heerenveen" vast te stellen;
3. de verordening "Handhavingsverordening WWB, IOAW en IOAZ 2013 gemeente Heerenveen" vast te stellen;
4. de visie "Visie handhaving WWB, IOAW en IOAZ gemeente Heerenveen" vast te stellen.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 14 oktober 2013.

De griffier,

De voorzitter,

mevrouw W.J.M.A. Jansen

de heer T.J. van der Zwan